

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри від 19 червня 2026 року № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

імені Анатолія Назаренка

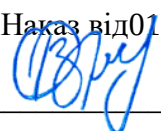
(Протокол засідання вченої ради

ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2)

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації вчителів англійської мови

закладів дошкільної освіти

**«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РАННЬОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВІД НОРМАТИВНИХ ВИМОГ ДО
ПРАКТИКИ ДІЯЛЬНІСНОГО НАВЧАННЯ»**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

Пулатова Людмила Йосипівна, завідувач кафедри теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат філологічних наук

Мороз Тетяна Віталіївна, методист науково-методичного центру професійного розвитку педагогічних та керівних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

Харченко Алла Анатоліївна, старший викладач кафедри педагогіки та психології дошкільної і початкової освіти, кандидат психологічних наук

Напрямок підвищення кваліфікації: Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів відповідної освітньої галузі

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (тема 4.1. Особливості викладання предметів/інтегрованих курсів відповідної освітньої галузі, Наказ МОН від 12.10.2022 № 904)

https://rada.info/upload/users_files/44950214/201728af13d92460d8ed85c99c33c4c2.pdf

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2027 року

Рецензенти:

Романова Оксана Анатоліївна, завідувач кафедри педагогіки та психології дошкільної і початкової освіти, кандидат психологічних наук

Ігнат'єва Світлана Володимирівна, вчитель англійської мови Дунаєвецького ліцею № 1 Дунаєвецької міської ради Хмельницької області, вчитель-методист

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Сучасні трансформації системи дошкільної освіти України, реалізація положень Закону України «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти та концептуальних засад Нової української школи актуалізують потребу в оновленні професійних компетентностей педагогів, які здійснюють раннє навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

У сучасному освітньому просторі англійська мова розглядається не як окремий навчальний предмет, а як засіб розвитку комунікативних умінь, пізнавальної активності, творчості, соціальної взаємодії та позитивного ставлення дитини до багатомовного світу. Ефективність раннього іншомовного навчання значною мірою залежить від урахування вікових та психологічних особливостей дошкільників, використання діяльнісного, ігрового, компетентнісного та дитиноцентрованого підходів.

Особливої актуальності набувають питання створення мовленнєво збагаченого освітнього середовища, використання цифрових технологій, інтеграції англійської мови в різні види дитячої діяльності, розвитку емоційного благополуччя дітей, педагогічного партнерства із сім'єю та забезпечення інклюзивності освітнього процесу.

Програма спрямована на розвиток професійних компетентностей педагогів закладів дошкільної освіти щодо організації якісного раннього іншомовного навчання відповідно до сучасних нормативних вимог, міжнародних тенденцій розвитку дошкільної освіти та професійних стандартів педагогічної діяльності.

Цільова група: вчителі англійської мови, які викладають в закладах дошкільної освіти

Обсяг (тривалість): 72 години (2 тижні)

Особливості реалізації програми:

Програма реалізується на засадах компетентнісного, діяльнісного, дитиноцентрованого, інтегрованого, комунікативного та аксіологічного підходів.

Особливістю програми є поєднання нормативно-правової, психолого-педагогічної та методичної підготовки педагогів із практико орієнтованою діяльністю щодо організації раннього навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Навчання передбачає аналіз сучасних нормативних документів, моделювання освітніх ситуацій, розроблення мовленнєвих ігор, створення дидактичних матеріалів, використання цифрових інструментів, проєктування мовленнєво збагаченого середовища та розроблення власних освітніх продуктів.

Особлива увага приділяється інтеграції англійської мови в провідні види діяльності дітей дошкільного віку: ігрову, художньо-творчу, музично-ритмічну, рухову, комунікативну та пізнавально-дослідницьку.

Навчання здійснюється із застосуванням інтерактивних методів, майстер-класів, педагогічних практикумів, кейс-технологій, групової роботи, взаємонавчання, професійної рефлексії та обміну педагогічним досвідом.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації:

Розвиток і вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо організації раннього навчання англійської мови відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, сучасних психолого-педагогічних підходів та принципів діяльнісного навчання шляхом опанування ефективних методик формування основ іншомовної комунікативної компетентності дітей дошкільного віку.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити знання педагогів щодо нормативно-правового забезпечення дошкільної освіти та організації раннього іншомовного навчання;
- ознайомити з сучасними тенденціями розвитку ранньої іншомовної освіти в Україні та світі;
- удосконалити знання щодо вікових і психологічних особливостей дітей дошкільного віку;
- розвинути здатність реалізовувати компетентнісний, діяльнісний та дитиноцентрований підходи в освітньому процесі ЗДО;
- сформувати вміння інтегрувати англійську мову у різні види дитячої діяльності;
- удосконалити навички використання пісень, римівок, історій, рухливих ігор та творчих завдань для розвитку іншомовної комунікації;
- сформувати практичні навички педагогічного спостереження та надання підтримувального зворотного зв'язку;
- розвинути здатність використовувати цифрові інструменти для створення навчально-методичних матеріалів;
- удосконалити вміння створювати безпечне, інклюзивне та психологічно комфортне освітнє середовище;
- сприяти розвитку професійної рефлексії, педагогічної творчості та готовності до навчання впродовж життя.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- А1. мовно-комунікативна компетентність;
- А2. предметно-методична компетентність;
- А3. інформаційно-цифрова компетентність;

- Б1. психологічна компетентність;
- Б2. емоційно-етична компетентність;
- Б3. компетентність педагогічного партнерства;
- В1. інклюзивна компетентність;
- В2. здоров'язбережувальна компетентність
- Г1. прогностична компетентність;
- Г2. організаційна компетентність;
- Г3. оцінювальна-аналітична компетентність;
- Д1. компетентність навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння

Учасник програми:

- знає нормативно-правові засади функціонування системи дошкільної освіти;
- розуміє особливості реалізації Базового компонента дошкільної освіти;
- знає сучасні підходи до раннього навчання англійської мови;
- розуміє закономірності психічного та мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку;
- знає особливості організації освітнього процесу в ЗДО на засадах діяльнісного підходу;
- розуміє роль гри як провідного виду діяльності дитини;
- знає сучасні цифрові інструменти для створення навчальних матеріалів;
- розуміє принципи педагогічного спостереження та підтримувального оцінювання;
- усвідомлює особливості створення інклюзивного освітнього середовища;
- розуміє механізми збереження професійного благополуччя та розвитку резильєнтності педагога.

Уміння

Учасник програми вміє:

- проектувати освітній процес з англійської мови відповідно до вікових особливостей дошкільників;
- організовувати мовленнєво збагачене середовище в групі;
- використовувати ігрові, музично-ритмічні, рухові та творчі технології раннього іншомовного навчання;
- застосовувати рими, пісні, сторітелінг та рольову гру для розвитку іншомовної комунікації;
- здійснювати педагогічне спостереження за освітнім поступом дітей;
- використовувати інструменти підтримувального зворотного зв'язку;
- створювати власні дидактичні та цифрові освітні ресурси;
- адаптувати освітні матеріали відповідно до індивідуальних потреб дітей;

- організовувати партнерську взаємодію з батьками;
- здійснювати професійну рефлексію та планувати власний професійний розвиток.

Диспозиції (цінності, ставлення)

Учасник програми:

- визнає цінність дитинства як унікального періоду розвитку особистості;
- дотримується принципів дитиноцентризму та педагогіки партнерства;
- демонструє повагу до індивідуальності кожної дитини;
- усвідомлює важливість емоційного благополуччя дітей;
- підтримує інклюзивні цінності та рівність освітніх можливостей;
- орієнтується на створення безпечного та підтримувального освітнього середовища;
- виявляє готовність до педагогічних інновацій;
- демонструє відкритість до професійного розвитку та самоосвіти;
- усвідомлює значущість раннього іншомовного навчання для розвитку дитини;
- цінує педагогічну творчість, співпрацю та професійну рефлексію.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Формувальне оцінювання:

- участь у вебінарах;
- виконання практичних завдань;
- взаємооцінювання;
- рефлексія.

Підсумкове оцінювання:

Узагальнена кількість балів за видами робіт (100 балів):

- результати модульний контролів (21)
- участь в конференції – 20 балів;
- результати педагогічної практики – 40 балів;
- підсумкова залікова робота – 10 балів;
- рефлексія – 9 балів.

Критерії:

При оцінюванні результатів навчання враховуються:

- відповідність виконаних робіт вимогам програми;
- методична доцільність і професійна обґрунтованість запропонованих рішень;
- компетентісна спрямованість розроблених матеріалів;
- практична значущість та можливість використання в освітньому процесі;
- творчий та інноваційний підхід до виконання завдань;

- самостійність виконання роботи;
- здатність до професійної рефлексії та самоаналізу.

Прохідний бал – 60

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено проведення інтерактивних лекційних занять у форматі вебінарів (синхронна форма навчання) та практичних занять (асинхронна форма навчання), спрямованих на розвиток професійних компетентностей педагогів відповідно до вимог Державного стандарту освіти, професійного стандарту вчителя та сучасних підходів до організації освітнього процесу.

Особливістю синхронних занять є поєднання теоретичного матеріалу з активною взаємодією учасників через професійні дискусії, аналіз педагогічних ситуацій, кейсів, виконання практичних вправ, обговорення ефективних освітніх практик та моделювання навчальних занять. Значна увага приділяється осмисленню сучасних підходів до навчання, оцінювання результатів навчання, створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, використання цифрових технологій та інноваційних методик.

Асинхронні практичні заняття орієнтовані на роботу слухачів із навчальними матеріалами, виконання практичних завдань, проходження модульного контролю, розроблення власних методичних продуктів, підготовку матеріалів для педагогічної практики та підсумкової залікової роботи.

Підсумкові результати навчання досягаються через опрацювання змісту навчальних модулів, виконання практичних завдань, участь у підсумковій конференції, проходження педагогічної практики, виконання підсумкової залікової роботи та здійснення професійної рефлексії.

Зміст програми структуровано за трьома модулями, які забезпечують послідовний розвиток професійних компетентностей педагогів: від опанування нормативно-правових, психолого-педагогічних та методичних засад професійної діяльності до їх практичного застосування в освітньому процесі.

Програма складається з трьох модулів, тематичних занять, педагогічної практики та підсумкового оцінювання.

Навчально-тематичний план

№ з/п	Назва модулів, тем навчальної програми	72 години	лекційні	практичні	Контрольні заходи
		4	5	6	7
1	2				
I	Модуль 1. Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога (напрями Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників; Професійна ідентичність вчителя)	12	6	5	1
1.1.	Тема 1.1 Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей	2	2		
1.2.	Тема 1.2 Домедична допомога. Алгоритм дій та порядки надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу	2	1	1	
1.3.	Тема 1.3 Партнерська взаємодія педагогів з батьками та державними структурами щодо розвитку життєстійкої, резильєнтної особистості здобувачів освіти	2	1	1	
1.4.	Тема 1.4 Мовомислення українців в умовах сьогодення: традиції і новаторство	2	1	1	
1.5.	Тема 1.5 Перші кроки до демократії: методика формування початкових уявлень про права людини, рівність та толерантність у просторі закладу дошкільної освіти	3	1	2	
1.6.	Модульний контроль	1			1
II	Модуль 2. Підтримка благополуччя учасників освітнього процесу та робота в інклюзивному середовищі (напрямок Психологічна підтримка учасників освітнього процесу. Особливості роботи з дітьми з ООП)	12	5	6	1
2.1.	Тема 2.1 Профілактика та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів	3	1	2	
2.2.	Тема 2.2 Проєктування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога	3	1	2	
2.3.	Тема 2.3 Психологічні аспекти реабілітації та супроводу дітей з ООП дошкільного віку в умовах війни / у післявоєнний час	2	1	1	
2.4.	Тема 2.4 Особливості налагодження конструктивної співпраці педагогів з дітьми з ООП в сучасному дошкільному середовищі	2	1	1	

2.5.	Тема 2.5 Врахування специфіки становлення дітей з інтелектуальними порушеннями в дошкільній установі	1	1		
2.6.	Модульний контроль	1			1
ІІІ.	Модуль 3. Методичні аспекти розвитку професійних компетентностей педагога (компетентності щодо організації та реалізації освітнього процесу, фахові методики та технології)	39	8	33	1
3.1.	Тема 3.1 Цифрові інструменти для створення навчально-методичних матеріалів	4		4	
3.2.	Тема 3.2 Вікові та психологічні особливості розвитку дітей дошкільного віку	4	2	2	
3.3.	Тема 3.3 Реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі ЗДО.	2		2	
3.4.	Тема 3.4 Нормативно-правовий та навчально-методичний супровід освітнього процесу в ЗДО	2	1	1	
3.5.	Тема 3.5 Організація раннього іншомовного навчання через провідні види діяльності дітей дошкільного віку	2		2	
3.6.	Тема 3.6 Сучасні інструменти розвитку іншомовної комунікації дітей дошкільного віку	2		2	
3.7.	Тема 3.7 Підтримувальний зворотний зв'язок та педагогічне спостереження в ранньому іншомовному навчанні	2	1	1	
3.8.	Тема 3.8 Викладання англійської мови в закладі дошкільної освіти: нормативні вимоги та сучасні методичні орієнтири	2	1	1	
3.9.	Тема 3.9 Пісня, ритм і рух як засоби формування іншомовної компетентності дошкільників	2		2	
3.10.	Тема 3.10 Ігрові технології як основа раннього іншомовного навчання в закладі дошкільної освіти	2		2	
3.11.	Тема 3.11 Діяльнісний підхід у ранньому іншомовному навчанні: сучасні практики організації освітнього процесу	3		3	
3.12.	Тема 3.12 Психолого-педагогічні особливості навчання англійської мови дітей дошкільного віку	3		3	
3.13.	Педагогічна практика. Розроблення та презентація компетентнісно орієнтованого освітнього продукту	8		8	
3.4	Модульний контроль	1			1
ІV	Модуль 4. Підсумково-аналітичний	9		6	3
4.1.	Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника (забезпечує НМЦ організації та підвищення кваліфікації)	2		2	
4.2.	Вхідне діагностування	1			1
4.3.	Контроль знань (тестування, підсумкова робота тощо)	2			2
4.4.	Підсумкова сесія (конференція) з обміну досвідом	4		4	
	Разом	72	16	50	6

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ЦІНІСНО-СМИСЛОВІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

(напрямок Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників; Професійна ідентичність вчителя)

Тема 1.1. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт – документ, який містить вимоги до кваліфікації педагогічних працівників та їх компетентностей

Ознайомлення слухачів із законодавчими та нормативно-правовими засадами оцінювання професійного розвитку педагогічних працівників в Україні. Аналізується роль атестації та сертифікації як інструментів оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства.

У межах теми розкривається сутність професійного стандарту як основи для визначення професійних компетентностей і кваліфікацій педагогічних працівників. Окремий акцент робиться на формуванні готовності педагогів здійснювати самоаналіз професійної діяльності відповідно до вимог професійного стандарту та сучасних освітніх викликів. Опрацювання теми сприятиме усвідомленню педагогічними працівниками нормативних орієнтирів професійного зростання, підвищенню відповідальності за власний професійний розвиток і ефективному плануванню освітньої кар'єри.

Тема 1.2. Домедична допомога. Алгоритм дій та порядки надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу

Тема охоплює основні принципи та порядок надання домедичної допомоги в екстрених ситуаціях серед учасників освітнього процесу. Розглядаються основні види невідкладних станів, які можуть виникнути у закладі освіти, такі як зупинка дихання, кровотеча, опіки, загроза травмування. Увага приділяється послідовності дій педагога чи працівника закладу для оперативного реагування та мінімізації наслідків. Описуються базові прийоми першої допомоги, включаючи зупинку кровотечі, штучне дихання, реанімаційні заходи. Визначаються ролі і відповідальність осіб, які надають допомогу, та алгоритми виклику спеціалізованих служб. Тематика також включає вимоги до оснащення навчального закладу відповідними засобами для надання домедичної допомоги. Особлива увага спрямована на формування у педагогів впевненості та навичок швидкого і правильного реагування у надзвичайних ситуаціях.

Тема 1.3. Партнерська взаємодія педагогів з батьками та державними структурами щодо розвитку життєстійкої, резильєнтної особистості здобувачів освіти.

Фактори та чинники формування життєстійкої (резильєнтної) особистості здобувачів освіти. Роль ефективної партнерської взаємодії педагогів, батьків та державних структур. Принципи, види, форми, методи та засоби педагогіки партнерства.

Міжвідомча взаємодія з органами місцевого самоврядування, соціальними службами, службами у справах дітей, закладами охорони здоров'я та іншими суб'єктами підтримки дітей та сім'ї, у відповідності до трудових функцій та професійних компетентностей педагогів щодо забезпечення партнерської співпраці, збереження психічного здоров'я та всебічного розвитку здобувачів освіти.. Консолідація ресурсів сім'ї, закладу освіти та соціальних інституцій для підтримки психологічного благополуччя, безпеки та успішної соціалізації дітей і молоді.

Роль педагога у створенні сприятливого освітнього середовища, розвитку соціально-емоційних компетентностей, навичок адаптації до змін, подолання стресу та кризових ситуацій.

Тема 1.4. Мовомислення українців в умовах сьогодення: традиції і новаторство

Сприйняття російсько-української війни в мовомисленні українців кардинально трансформувала національний концептуальний простір. Традиційно українська відображає національну картину світу, систему цінностей, духовність і зв'язок із культурною спадщиною народу. Вона зберігає образність, емоційність і глибоку символічність, що формувалися протягом століть.

В умовах сьогодення, особливо під впливом глобалізації та суспільно-політичних змін, українське мовомислення активно оновлюється, збагачується новою лексикою, запозиченнями, цифровими формами комунікації, а також посилюється тенденція до свідомого вибору української мови як маркера ідентичності.

Новаторство проявляється у розширенні функцій мови, її активному використанні в медіа, освіті, культурі та соціальних мережах. Відбулося масове витіснення російськомовних конструкцій та російського культурного маркування, що трансформувало мовну свідомість на користь виключно україномовного спілкування. Сучасне українське мовомислення є динамічним процесом поєднання традиційної мовної спадщини з інноваційними формами вираження, що відображають зміни в суспільстві та формування національної свідомості.

Тема 1.5. Перші кроки до демократії: методика формування початкових уявлень про права людини, рівність та толерантність у просторі закладу дошкільної освіти

У межах теми обґрунтовано роль працівників закладу дошкільної освіти у закладанні фундаменту громадянської компетентності вихованців як основи їхньої психологічної життєстійкості (резильєнтності). На основі підходів програми «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості» розкрито інструменти створення безпечного освітнього середовища, що базується на повазі до прав людини, рівності та активному залученні дітей до життя спільноти. Особливу увагу приділено практикам формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок емпатії, конструктивної взаємодії, розуміння спільних правил та першого досвіду прийняття рішень. Окремо висвітлено алгоритми партнерства колективу ЗДО з батьками задля моделювання демократичних цінностей у просторі родини та дитячого садка. Практичне впровадження окреслених підходів сприятиме підвищенню спроможності працівників ефективно виховувати активну, стійку особистість, здатну адаптуватися до сучасних суспільних викликів.

МОДУЛЬ 2. ПІДТРИМКА БЛАГОПОЛУЧЧЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА РОБОТА В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тема 2.1. Профілактика та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів

Феномен стресу в сфері комунікативної діяльності людини. Природа професійного стресу в роботі вчителя. Чинники професійного стресу педагога. Ідентифікування станів як індикаторів професійного вигорання педагога та напрацювання шляхів їх подолання як запорука профілактики професійного стресу вчителя.

Інструменти для зниження щоденного стресу та стратегії побудови довгострокової адаптивності (резилієнтності) до викликів. Механізми відновлення після пережитих криз. Посилення ресурсності педагога як чинник підвищення рівня його стресостійкості.

Тема 2.2. Проектування безпечного, інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога

Поняття безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки та інклюзії в закладах освіти. Принципи універсального дизайну та розумного пристосування в освітньому процесі. Виявлення та усунення фізичних, інформаційних, соціальних і психологічних бар'єрів. Практичні інструменти створення комфортного освітнього простору, підтримки позитивного мікроклімату та запобігання дискримінації. Аналіз освітнього середовища закладу освіти та розроблення рекомендацій щодо підвищення його безпечності й

інклюзивності. Проєктування безпечного, інклюзивного освітнього середовища.

Тема 2.3. Психологічні аспекти реабілітації та супроводу дітей з ООП дошкільного віку в умовах війни / у післявоєнний час

У темі розглядаються особливості психологічного стану дітей з особливими освітніми потребами (ООП) дошкільного віку в контексті війни та післявоєнного періоду. Акцент зроблено на розумінні впливу стресових ситуацій і травматичних подій на дитячу психіку та розвиток. Окремо висвітлюються методи психологічної підтримки, реабілітації і супроводу, що допомагають дітям адаптуватися до змін у навколишньому середовищі. Увага приділяється ролі педагогів і спеціалістів у створенні безпечного, підтримуючого середовища. Розглядаються практичні підходи до роботи з дітьми, які зазнали стресу, зокрема через війну. Тематика також включає принципи міждисциплінарної взаємодії фахівців для забезпечення цілісного супроводу. Обговорюються ключові психологічні компетенції для педагогів у роботі з цією категорією дітей.

Тема 2.4. Особливості налагодження конструктивної співпраці педагогів з дітьми з ООП в сучасному дошкільному середовищі

Тема спрямована на формування розуміння важливості індивідуального підходу та довірчих стосунків між педагогом і дитиною з ООП. Розкриваються методики комунікації, що сприяють встановленню позитивного контакту, враховуючи особливості розвитку дітей. Акцент робиться на створенні комфортного, інклюзивного простору, де кожна дитина відчуває себе прийнятою та підтриманою. Розглядаються стратегії розвитку співпраці, залучення батьків і спеціалістів для забезпечення всебічної підтримки. Тематика включає аналіз можливих комунікативних бар'єрів і шляхи їх подолання. Педагоги набувають навички ефективного використання невербальних засобів спілкування. Особлива увага приділяється емпатії, терпимості та мотивації дітей до пізнання.

Тема 2.5. Врахування специфіки становлення дітей з інтелектуальними порушеннями в дошкільній установі

У цій темі висвітлюються особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями у контексті дошкільної освіти. Розглядається, як специфічні потреби впливають на пізнавальну, мовленнєву, емоційну і соціальну сфери розвитку. Педагогам пропонується використовувати адаптовані освітні матеріали і методики, що сприяють оптимальному розвитку дитини. Акцент робиться на створенні сприятливих умов, які підтримують індивідуальний темп навчання і розвитку. Особлива увага приділяється формуванню навичок самообслуговування та соціальної взаємодії. Тема включає рекомендації щодо організації дитячої діяльності з урахуванням потенціалу і обмежень кожної дитини. Розглядається роль педагогів і

допоміжного персоналу в комплексній підтримці дітей з інтелектуальними порушеннями.

МОДУЛЬ 3. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГА (КОМПЕТЕНТНОСТІ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ФАХОВІ МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)

Тема 3.1. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності вчителя

Добір цифрових освітніх ресурсів з урахуванням мети навчання, вікових особливостей та освітніх потреб здобувачів освіти. Використання цифрових платформ як конструктора навчального контенту. Адаптація створених матеріалів до освітніх потреб учнів. Принципи академічної доброчесності у використанні цифрових матеріалів.

Тема 3.2. Вікові та психологічні особливості розвитку дітей дошкільного віку

Розвиток індивідуальних рис особистості дитини, її вольової, емоційної, інтелектуальної та поведінкової сфери. Психологічні характеристики дітей відповідно вікової періодизації: ранній вік (третій рік життя), молодший дошкільний вік (четвертий рік життя), середній дошкільний вік (п'ятий рік життя), старший дошкільний вік (шостий рік життя). Психологічна характеристика дитини дошкільного віку. Ключові психологічні особливості дошкільника: наочно-образне мислення, сюжетно-рольова гра, соціалізація, провідні потреби дитини дошкільного віку. Особливості розвитку емоційної сфери дошкільника. Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці: дитина - сюжетно-рольова гра - соціальне оточення. Психологічні новоутворення: творча діяльність, пізнавальні психічні процеси, внутрішнє мовлення як засіб мислення, усвідомлення норм і правил, виникають первинні моральні настанови. Дошкільник робить перші кроки у самопізнанні, розвитку самосвідомості. Об'єктами самопізнання є окремі частини тіла, дії, мовні акти, вчинки, переживання та особистісні якості. Психологічні особливості: пізнавальна сфера: перехід від мимовільних процесів до довільних (увага, пам'ять), розвиток уяви, мислення. Емоційна сфера: висока емоційність, нестійкість, але поступовий розвиток самоконтролю. Готовність дитини до навчання в школі: формування психічної готовності (інтелектуальної, емоційної, вольової) є ключовим завданням дошкільного віку. Соціальна ситуація: виникнення нових форм спілкування з дорослими та однолітками, усвідомлення власного «Я». Провідна діяльність: сюжетно-рольова гра, що імітує світ дорослих, розвиває фантазію та соціальні ролі. Характеристика розвитку пізнавальних процесів: Або що має вміти дитина 5-6 років? Орієнтовні показники нервово-психічного розвитку дітей 5-6 років.

Тема 3.3. Реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі ЗДО

Мета дошкільної освіти є не підготовка дітей до школи, а розвиток їхніх «фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок». Компетентність дитини дошкільного віку – ключова категорія оцінки якості результату освіти, яка формується у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію педагогом базових (основних) видів діяльності, які збагачують досвід дитини та реалізуються як особистісне надбання дитини (результат розвитку). Завданням закладу дошкільної освіти є перехід від знаннєвого до компетентнісного підходу, метою якого є забезпечення сприятливих умов для набуття дитиною компетентностей за освітніми напрямами з урахуванням її потреб, задатків, нахилів, інтересів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей. У Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні (Державний стандарт дошкільної освіти) визначено такі основні компетентності: особистісна; мовленнєво-комунікативна; соціальна та громадянська; математична; природнича, предметно-практична та технологічна; екологічна; мистецька. Особливості та завдання мовленнєво-комунікативної компетентності, форми та методи роботи.

Тема 3.4. Нормативно-правовий та навчально-методичний супровід освітнього процесу в ЗДО

Закон України «Про дошкільну освіту» (2024р.) передбачає у закладах дошкільної освіти можуть функціонувати вісім типів організації освітньої діяльності: ясла, дитячий садок, спеціальний дитячий садок, мобільний дитячий садок, сімейний (родинний) садок, міні-садок, центр педагогічного партнерства, центр розвитку дитини. Вимоги до структури та організації освітнього процесу в різних типах дошкільної освіти. Кожен тип організації освітньої діяльності, маючи свої специфіку, загалом повинен: відповідати державному стандарту дошкільної освіти; використовувати освітні та парціальні програми; створювати безпечне, здорове та інклюзивне чи спеціальне освітнє середовище; урахувати вікові та індивідуальні особливості дитини; вибудовувати партнерські взаємодії з батьками. Форми здобуття дошкільної освіти: очною (денною), мережевою, дистанційною формами, а також у формі педагогічного патронажу.

Порівняльна характеристика Державного стандарту (Базового компоненту дошкільної освіти 2021р. та Державного стандарту дошкільної освіти 2025р.): освітні напрями, компетентності, результати навчання. Виконання Державного стандарту є обов'язковим для усіх закладів дошкільної освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти. Впровадження в освітній процес програм розвитку емоційного інтелекту,

стресостійкості та навичок саморегуляції здобувачів освіти відповідно до їхніх вікових особливостей (методичні рекомендації МОН).

Відповідно до Закону України «Про застосування англійської мови в Україні» з 1 вересня 2026 року англійської мови навчатимуть дітей в усіх закладах дошкільної освіти. Міністерство освіти і науки України разом із компанією «Лінгвіст» та командою підтримки реформ МОН розробило методичний порадак щодо підготовки вихователів, які зараз працюють у закладах дошкільної освіти. Професійні компетентності (за професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти») визначає основною метою діяльності вихователя організацію навчання, виховання та розвитку вихованців під час здобуття ними дошкільної освіти шляхом формування ключових компетентностей відповідно до державного стандарту.

Тема 3.5. Організація раннього іншомовного навчання через провідні види діяльності дітей дошкільного віку

Опис змісту теми

Раннє навчання англійської мови в закладі дошкільної освіти ґрунтується на природних для дитини видах діяльності, які забезпечують емоційне залучення та невимушене засвоєння іншомовного матеріалу. Учасники ознайомлюються з особливостями організації іншомовного середовища через ігрову, рухову, музично-ритмічну, художньо-творчу, пізнавально-дослідницьку та комунікативну діяльність дітей. Розглядаються можливості інтеграції англійської мови в різні освітні напрями Базового компонента дошкільної освіти. Особлива увага приділяється створенню ситуацій природного використання англійської мови в повсякденному житті дитини. Учасники аналізують способи розвитку мовленнєвої активності дошкільників через гру, творчість, рух і взаємодію з однолітками. Висвітлюються підходи до добору навчального матеріалу відповідно до вікових особливостей дітей. Розглядаються приклади інтегрованих занять та освітніх ситуацій, що сприяють формуванню позитивного ставлення до вивчення іноземної мови. Увага приділяється розвитку комунікативної компетентності, ініціативності та творчого самовираження дітей. Аналізуються сучасні методики залучення дошкільників до активної мовленнєвої діяльності. Учасники набувають практичного досвіду проєктування діяльнісно орієнтованих форм роботи з англійської мови в ЗДО.

Тема 3.6. Сучасні інструменти розвитку іншомовної комунікації дітей дошкільного віку

Опис змісту теми

Тема присвячена методичним засобам розвитку раннього іншомовного мовлення дітей дошкільного віку. Розглядаються можливості використання ритми, пісень, лічилок, чанків та мовленнєвих шаблонів для природного засвоєння англійської мови. Учасники ознайомлюються з прийомами візуалізації навчального матеріалу за допомогою карток, ілюстрацій,

предметів та цифрових ресурсів. Висвітлюється роль уяви, сюжетно-рольової гри та творчого моделювання комунікативних ситуацій у розвитку мовлення дітей. Особлива увага приділяється використанню сторітелінгу як ефективного інструменту формування слухового сприймання та мовленнєвої активності. Розглядаються способи організації коротких щоденних комунікативних практик англійською мовою в освітньому процесі. Аналізуються підходи до розвитку мовлення через сенсорний досвід та багатоканальне сприйняття інформації. Учасники опановують методи стимулювання мовленнєвої взаємодії дітей у природних ситуаціях спілкування. Вивчаються сучасні цифрові ресурси для підтримки раннього іншомовного розвитку. Практична частина передбачає розроблення вправ і комунікативних ситуацій для дітей різних вікових груп.

Тема 3.7. Підтримувальний зворотний зв'язок та педагогічне спостереження в ранньому іншомовному навчанні

Опис змісту теми

У темі розглядаються сучасні підходи до оцінювання освітніх досягнень дітей дошкільного віку під час вивчення англійської мови. Учасники ознайомлюються з принципами підтримувального та мотиваційного зворотного зв'язку, що сприяє позитивному ставленню дитини до навчання. Висвітлюються особливості педагогічного спостереження як основного інструменту відстеження індивідуального поступу дошкільників. Розглядаються різні види вербального та невербального feedback, що відповідають віковим особливостям дітей. Аналізуються можливості використання дитячого портфоліо для фіксації особистих досягнень та демонстрації прогресу дитини. Особлива увага приділяється партнерській взаємодії з батьками щодо підтримки іншомовного розвитку дітей. Учасники знайомляться з інструментами документування результатів навчання без використання традиційного оцінювання. Розглядаються способи формування позитивної самооцінки та впевненості дитини у власних можливостях. Практична частина передбачає створення шаблонів спостереження та прикладів дитячих мовних портфоліо. Опрацьовуються методи надання конструктивного зворотного зв'язку в освітньому процесі ЗДО.

Тема 3.8. Викладання англійської мови в закладі дошкільної освіти: нормативні вимоги та сучасні методичні орієнтири

Опис змісту теми

Тема спрямована на ознайомлення педагогів із нормативно-правовими та методичними засадами організації іншомовної освіти в закладах дошкільної освіти. Розглядаються положення Закону України «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти та професійного стандарту вихователя. Учасники аналізують місце іншомовної освіти в структурі дошкільної освіти та її роль у розвитку ключових компетентностей дитини. Висвітлюються сучасні підходи до організації занять з англійської мови в ЗДО.

Особлива увага приділяється створенню мовленнєво збагаченого освітнього середовища та забезпеченню психологічного комфорту дітей. Розглядаються питання інтеграції англійської мови в повсякденну діяльність дошкільників. Аналізуються сучасні міжнародні тенденції раннього іншомовного навчання. Учасники ознайомлюються з вимогами до планування освітнього процесу та добору навчально-методичних матеріалів. Розглядаються особливості співпраці педагогів і батьків щодо підтримки іншомовного розвитку дітей. Практична частина передбачає аналіз та проєктування освітніх ситуацій відповідно до чинних нормативних документів.

Тема 3.9. Пісня, ритм і рух як засоби формування іншомовної компетентності дошкільників

Опис змісту теми

Тема розкриває потенціал музично-ритмічної діяльності для розвитку іншомовної компетентності дітей дошкільного віку. Учасники ознайомлюються з психолого-педагогічними особливостями використання пісень, римівок, чанків та музичних ігор у навчанні англійської мови. Розглядається роль музики у розвитку слухової уваги, пам'яті, вимови та мовленнєвої активності дітей. Особлива увага приділяється поєднанню музики, руху та мовлення як ефективному способу засвоєння іншомовного матеріалу. Аналізуються критерії добору пісенного матеріалу відповідно до віку та мовного рівня дітей. Висвітлюються сучасні цифрові ресурси для використання музичного контенту в освітньому процесі. Розглядаються методичні прийоми роботи з піснею на різних етапах заняття. Учасники вчаться створювати інтерактивні музично-мовленнєві вправи та ігри. Практична частина передбачає розроблення фрагментів занять із використанням пісенного матеріалу. Особливий акцент робиться на створенні позитивної емоційної атмосфери та підтримці мотивації дітей.

Тема 3.10. Ігрові технології як основа раннього іншомовного навчання в закладі дошкільної освіти

Опис змісту теми

У темі розглядається гра як провідний вид діяльності дитини дошкільного віку та основний інструмент навчання англійської мови. Учасники ознайомлюються з класифікацією ігор та особливостями їх використання в іншомовній освіті дошкільників. Розглядаються дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі, комунікативні, настільні та цифрові ігри. Висвітлюються методичні підходи до створення ігрових ситуацій, що стимулюють природне використання англійської мови. Аналізуються способи підтримки мотивації та залучення дітей до активної мовленнєвої діяльності. Особлива увага приділяється формуванню позитивного емоційного досвіду навчання через гру. Розглядаються можливості використання гри для розвитку соціальних навичок та комунікації. Учасники опановують технології проєктування власних мовленнєвих ігор. Практична частина передбачає

створення банку ігрових вправ для різних вікових груп. Результатом роботи є розроблення методичного кейсу ігор для навчання англійської мови в ЗДО.

Тема 3.11. Діяльнісний підхід у ранньому іншомовному навчанні: сучасні практики організації освітнього процесу

Опис змісту теми

Тема присвячена реалізації діяльнісного підходу в навчанні англійської мови дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти. Учасники ознайомлюються з принципами організації навчання через активну діяльність, дослідження, творчість і взаємодію. Розглядаються способи створення освітніх ситуацій, у яких дитина виступає активним учасником навчального процесу. Висвітлюються методи розвитку іншомовної комунікації через практичні дії, ігри, творчі завдання та проєкти. Особлива увага приділяється формуванню мотивації до спілкування англійською мовою в реальних ігрових ситуаціях. Аналізуються сучасні міжнародні практики раннього іншомовного навчання. Учасники вивчають можливості інтеграції англійської мови з іншими видами дитячої діяльності. Розглядаються питання організації партнерської взаємодії між педагогом і дитиною. Практична частина передбачає моделювання діялісно орієнтованих занять. Учасники створюють власні освітні сценарії на засадах діялісного підходу.

Тема 3.12. Психолого-педагогічні особливості навчання англійської мови дітей дошкільного віку

Опис змісту теми

Тема спрямована на поглиблення знань педагогів про вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей дошкільного віку в контексті раннього іншомовного навчання. Учасники ознайомлюються з особливостями формування мовлення, мислення, пам'яті, уваги та емоційної сфери дошкільників. Розглядаються психолого-педагогічні чинники успішного засвоєння англійської мови в ранньому віці. Особлива увага приділяється створенню безпечного, доброзичливого та емоційно комфортного освітнього середовища. Аналізуються сучасні підходи до мотивації дітей до іншомовного спілкування. Висвітлюються питання індивідуалізації навчання та врахування особливих освітніх потреб дітей. Розглядаються особливості розвитку позитивної самооцінки та впевненості дитини під час вивчення англійської мови. Учасники ознайомлюються з принципами партнерської взаємодії з родинами вихованців. Практична частина передбачає аналіз педагогічних ситуацій та розроблення методичних рішень для підтримки мовленнєвого розвитку дітей. Особливий акцент робиться на гуманістичному та дитиноцентрованому характері ранньої іншомовної освіти.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз нормативних документів щодо організації раннього іншомовного навчання в ЗДО.
2. Розроблення мовленнєвого осередку англійської мови для дошкільної групи.
3. Створення серії мовленнєвих ігор для дітей різних вікових груп.
4. Розроблення тематичного мініпроєкту англійською мовою.
5. Створення цифрового дидактичного ресурсу для дошкільників.
6. Розроблення добірки пісень, чанків та римівок для тематичного блоку.
7. Створення сценарію заняття із використанням сторітелінгу.
8. Моделювання мовленнєвих ситуацій щоденного спілкування.
9. Розроблення картки педагогічного спостереження.
10. Аналіз відеофрагментів занять з англійської мови в ЗДО.
11. Створення інклюзивного навчального завдання.
12. Розроблення комплексу рухливих ігор англійською мовою.
13. Підготовка портфоліо методичних матеріалів.
14. Розроблення та презентація власного освітнього продукту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2021. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 23.05.2026).
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2020. 44 с.
3. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2021. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 23.05.2026).
4. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 № 2628-III (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення: 13.06.2026).
5. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 13.06.2026).
6. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» : затверджений наказом Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.05.2026).
7. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : затверджений наказом Міністерства економіки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://register.nqa.gov.ua> (дата звернення: 14.04.2026).

Наукова та науково-методична література

8. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: сучасні підходи до мовленнєвого розвитку дітей. Київ : Видавничий дім «Слово», 2022. 368 с.

9. Cameron L., Garton S. Challenges and Innovations in Teaching Young Learners. London : British Council, 2022. 128 p.
10. Ellis G., Ibrahim N. Teaching Children How to Learn: Practical Approaches for Primary and Lower Secondary Classrooms. London : British Council, 2023. 176 p.
11. European Commission. Key Competences for Lifelong Learning: Supporting Early Childhood Education and Care. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2022. 84 p.
12. Garton S., Copland F. The Routledge Handbook of Teaching English to Young Learners. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2024. 548 p.
13. Kosenchuk O. H., Venhlovska O. A., Kuzemko L. V. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu v zakladi doshkilnoi osvity vidpovidno do Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity. Kyiv : UIZhO, 2023. 180 s.
14. Nikolov M. (Ed.). The Age Factor and Early Language Learning. Bristol : Multilingual Matters, 2023. 312 p.
15. OECD. Early Childhood Education and Care in the 21st Century. Paris : OECD Publishing, 2023. 214 p.
16. OECD. Empowering Young Children in the Digital Age. Paris : OECD Publishing, 2024. 176 p.
17. Pinter A. Teaching Young Language Learners. 3rd ed. Oxford : Oxford University Press, 2024. 432 p.
18. Shin J. K., Crandall J. Teaching Young Learners English: From Theory to Practice. Updated ed. Boston : National Geographic Learning, 2023. 320 p.
19. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. Updated ed. Oxford : Oxford University Press, 2023. 224 p.
20. Sysoieva S. O. Kompetentnisnyi rozvytok pedahoha v umovakh suchasnykh osvithnykh transformatsii. Kyiv : Vydavnytstvo NAPN Ukrainy, 2023. 276 s.
21. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO Publishing, 2023. 56 p.
22. Wiliam D. Developing Curriculum for Deep Thinking: The Knowledge Revival. Thousand Oaks, CA : Corwin, 2023. 248 p.

Електронні освітні ресурси

23. British Council. TeachingEnglish: Early Years and Primary Resources. London : British Council, 2024. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk> (дата звернення: 04.06.2026).
24. Cambridge University Press & Assessment. Cambridge Papers in ELT: Young Learners and English Language Education. Cambridge, 2022. URL: <https://www.cambridge.org/elt/blog> (дата звернення: 04.06.2026).
25. Cambridge University Press & Assessment. World of Better Learning: Young Learners. Cambridge, 2024. URL: <https://www.cambridge.org/elt/blog> (дата звернення: 12.06.2026).

26. National Geographic Learning. Young Learners English Teaching Resources. Boston : National Geographic Learning, 2024. URL: <https://eltngl.com> (дата звернення: 23.06.2026).
27. Oxford University Press. Oxford English Learning Exchange: Young Learners. Oxford : Oxford University Press, 2024. URL: <https://teachingenglishwithoxford.oup.com> (дата звернення: 13.06.2026).
28. Pearson Education. English Learning for Young Learners. London : Pearson Education, 2024. URL: <https://www.pearson.com> (дата звернення: 23.06.2026).
29. UNICEF Ukraine. Безпечне та сприятливе освітнє середовище для дітей дошкільного віку. Київ : ЮНІСЕФ, 2023. URL: <https://www.unicef.org/ukraine> (дата звернення: 23.06.2026).
30. European Centre for Modern Languages. Digital Literacy for Language Teachers. Graz : ECML, 2022. URL: <https://www.ecml.at> (дата звернення: 23.06.2026).
31. OECD. Teaching in the Digital Age: Effective Practices for Student Engagement. Paris : OECD Publishing, 2023. URL: <https://www.oecd.org/education> (дата звернення: 23.06.2026).
32. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO Publishing, 2023. 64 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org> (дата звернення: 16.05.2026).